Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Lausuntopyyntö: HE 202/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen asiantuntijalausunto viiteasiassa

ELY-keskusten liikenne- ja infrastruktuurivastuualueet antoivat yhteisen lausunnon liikenne- ja viestintäministeriölle lakipaketin luonnosvaiheen ehdotukseen. Varsinais-Suomen ELY-keskus käytti asiassa puhevaltaa kaikkien liikenne- ja infrastruktuurivastuualueiden valtuuttamana.

Kiitämme Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokuntaa mahdollisuudesta antaa viiteasiassa asiantuntijalausunto ja saapua valiokunnan kuultavaksi.

Pidämme ehdotettuja muutoksia pääosin kannatettavina. Toteamme lausuntonamme seuraavaa:

1. lakiehdotus: Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

101 § Lasti- ja matkustaja-aluksen konepäällikön pätevyysvaatimukset

Valtion saaristoliikennetehtävistä vastaavana viranomaisena Varsinais-Suomen ELY-keskus kannattaa hallituksen esitystä tältä osin erittäin lämpimästi ja arvioi muutoksella olevan positiivisia vaikutuksia saaristoliikenteen palveluntuottajille.

154 § Liikkumispalvelua koskevat olennaiset tiedot

Kannatamme hallituksen esitystä tältä osin. Pykälän 2. momentissa mahdollisestaan tietopalveluiden hankkiminen Traffic Management Finland Oy:ltä. Toivomme, ettei muutoksella ole sellaisia negatiivisia vaikutuksia, että jatkossa liikennepalveluita tuottavat viranomaiset joutuisivat maksamaan näistä yhtiön tuottamista palveluista, kun tietoja tarvitaan liikennepalveluiden valvontaan, seurantaan, palveluiden tuottamiseen tai tiedottamiseen.

165 § Tarjoajien valinta

Luonnosvaiheesta poiketen lain 165 §:ään ei ehdoteta muutoksia. Nykymuodossaan liikennepalvelulain 165 §:n 2 momentti edellyttää hankintalain 80 §:ssä mainittuihin rikoksiin syyllistyneen liikenteenharjoittajan sulkemista pois tarjouskilpailussa. Tätä ei kuitenkaan voida käytännössä tehdä, koska liikennepalvelulaista puuttuu viittaus hankintalain 88 §:ään. Kyseisen

pykälän perusteella hankintayksikön on vaadittava tarjoajaa toimittamaan tarpeelliset selvitykset poissulkemisperusteen toteamiseksi. Lisäksi on epäselvää, voiko tarjoaja saada rikosrekisteriotetta poissulkuperusteiden tutkimiseksi. Rikosrekisterilain (770/1993) 6 b §:ssä säädetään rikosrekisteriotteen antamisesta julkisten hankintojen yhteydessä. Pykälässä on viittaus useisiin hankintasäädöksiin, mutta viittaus liikennepalvelulakiin tai palvelusopimusasetukseen puuttuu.

Jos luonnosvaiheessa ehdotettu liikennepalvelulain 165 §:n 3 momentti jätetään pois, edellä kuvattu tilanne ei siis muutu miltään osin. Hankintayksiköllä säilyy velvoite sulkea hankintalain 80 §:ssä mainittuihin rikoksiin syyllistynyt liikenteenharjoittaja pois tarjouskilpailussa, vaikka tarkempi selvitysvelvollisuus ja -oikeus puuttuvat.

Hallituksen esityksen lausuntopalautetta käsiteltävässä kohdassa todetaan, että mainittujen viittausten lisääminen liikenteen palveluista annetun lain 165 §:ään sekä rikosrekisterilain 6 b §:ään edellyttää laajempaa arviointia, jota ei ole mahdollista tehdä ilman, että se merkittävästi viivästyttäisi ehdotettujen muutosten käsittelyä, ja tästä syystä muutos on jätetty tehtäväksi sopivassa yhteydessä myöhemmin. Katsomme kuitenkin tarpeelliseksi tuoda 165 §:ään liittyvän epäkohdan valiokunnan tietoon. Pyydämme myös pohtimaan, tulisiko liikennepalvelulain 165 §:n 2 momenttia muuttaa tältä osin, koska momentin mukaista vaatimusta nykymuodossaan ei voida täyttää.

171 § Päätös palvelusopimusasetuksen soveltamisesta ja yksinoikeuden antaminen

Ehdotamme yhteneväisyyden vuoksi käytettäväksi pykälässä termiä ”yleinen tietoverkko” termin ”verkkosivusto” sijasta. Yleinen tietoverkko on vakiintunut käsite muualla lainsäädännössä, kuten hallintolaissa sekä laissa liikennejärjestelmästä ja maanteistä.

181 § Palvelusopimusasetuksessa tarkoitetut tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset.

Aiemmassa lausunnossamme ollut huomautus liitin kuntaa koskien on huomioitu hallituksen esityksessä lausuntomme mukaisesti.

Pykälään tulisi kuitenkin sisällyttää tarkempi säädös, joka ottaisi kantaa toimivaltakysymyksiin tilanteissa, kun joukkoliikennettä järjestetään usean kunnallisen tai seudullisen toimivaltaisen viranomaisen alueella. Toimivallan määrittelyssä tulisi huomioida myös se, kenellä on intressi hankkia liikennettä.

Kunnallisten ja seudullisten toimivaltaisten viranomaisten määrän kasvamisen ja toimialueiden laajenemisen myötä joukkoliikenteessä on entistä enemmän yhteysvälejä, joissa liikenne ulottuu kahden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen alueelle. Esimerkiksi yhteysvälillä Oulu-Kemi-Rovaniemi toimivaltaa ei ole yksiselitteisesti määrätty, kun liikenne kulkee kolmen kunnallisen tai seudullisen viranomaisen alueella (Oulun kaupunki, Meri-

Lapin seudullinen kunnallinen joukkoliikenneviranomainen ja Rovaniemen kaupunki). Oulun kaupunki kuuluu Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan, jonka muulla alueella toimivaltainen viranomainen on Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus. Meri-Lapin kunnat sekä Rovaniemen kaupunki kuuluvat Lapin maakuntaan, jonka muulla alueella toimivaltainen viranomainen on Lapin ELY-keskus.

Asiasta säätäminen lisäisi alueiden välistä yhdenvertaisuutta, turvaisi liikkumista ja sillä mahdollistettaisiin joustavampi julkinen henkilöliikenne ja sen hankkiminen alueilla.

4. lakiehdotus: Laki Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Lain 2 §:ään ehdotetaan tehtäväksi tarkennuksia, joilla selkeytettäisiin viraston ohjausroolia ja käytettäisiin käsitettä toimialaohjaus. Lisäksi hallituksen esityksessä perusteluja on täydennetty luonnosvaiheen ehdotuksesta. ELY-keskus kannattaa hallituksen esitystä tehtyine täsmennyksineen ja pitää niitä erittäin tarpeellisina.

Esityksen mukaisesti toimialaohjauksella tarkoitetaan ELY-keskusten sektorikohtaista operatiivista toimintaa koskevaa ohjausta. Ohjaustehtävään sisältyy myös toimintojen valvonta (HE 59/2009 vp, HE 209/2014 vp). Ohjaustoimenpiteitä ovat muun muassa toimintojen ja palvelujen laatutason määrittäminen, tarvittavien standardien ja ohjeiden antaminen sekä menettelytapoja ja niiden kehittämistä koskeva ohjaus. Virastolle kuuluva toimialaohjaus olisi luonteeltaan yleistä, eikä tapauskohtaista. Toimialaohjauksessa tulee ottaa huomioon muun muassa 12-vuotisen valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja aluekehittämispäätösten tavoitteet. Yhtenäisiä menettelytapoja koskevalla ohjauksella turvataan kansalaisten yhdenmukainen kohtelu.

Olemme useassa lausunnossa todenneet, että Liikenne- ja viestintäviraston tulisi olla julkisen henkilöliikenteen ja saariston liikenne- ja kuljetuspalveluiden valtakunnallisesta ohjauksesta ja koordinaatiosta, yhteistyöstä sekä rahoituksen kohdentamisesta vastaava viranomainen. Julkisen henkilöliikenteen osalta kyse on niiden ELY-keskusten toimialaohjauksesta, jotka ovat laissa liikenteen palveluista tarkoitettuja tieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia, ja saariston yhteysalusliikenteen osalta Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimialaohjauksesta.

Ennen liikennehallinnon virastouudistusta Liikennevirasto ohjasi ELY-keskuksia joukko- ja saaristoliikenteen kysymyksissä. Laki Liikennevirastosta (862/2009) määritteli, että viraston tehtävänä oli mm. vastata ELY-keskusten toiminnallisesta ohjauksesta toimialallaan. ELY-keskukset tarvitsevat edelleen vastaavaa toiminnan ja hankintojen ohjausta sekä erityisesti lainopillista tukea, jota Liikennevirasto aiemmin antoi. Valtion ei ole taloudellisesti ja toiminnallisesti kannattavaa hajauttaa ohjausta ja tukitehtäviä (säädökset, hankinnat ja järjestelmät) yhdeksälle eri ELY-keskukselle. Vuoden 2019 alusta muuttunut tilanne on jo kuitenkin johtanut siihen, että toiminta on pirstaloituneempaa, osittain tehottomampaa ja julkisia varoja kuluu aikaisempaa enemmän ulkopuolisten palveluiden ostoon, kun alueelliset ELY-

keskukset eivät voi tukeutua joukko- ja saaristoliikenteen asioissa keskushallinnon osaamiseen ja tietojärjestelmiin. Liikenne- ja viestintävirasto on katsonut, ettei sille ole säädetty vastaavaa ohjaus- ja tukitehtävää, mikä Liikennevirastolla on ollut.

Esityksessä todetaan samanaikaisesti, että muutos on tekninen ja ettei se tuo Liikenne- ja viestintävirastolle uusia tehtäviä. ELY-keskukset tarvitsevat joukkoliikenne- ja saaristoliikenneasioissa selkeästi enemmän toimialaohjausta kuin ovat Liikenne- ja viestintävirastolta tähän mennessä saaneet. Mikäli kyse on viraston resurssien puutteesta, tulee Liikenne- ja viestintävirastolle osoittaa riittävät resurssit, jotta se voi toteuttaa laissa tarkoitettua ELY-keskusten toimialaohjaustehtävää.

ELY-keskukset kaipaavat vahvempaa ohjausta joukkoliikenteen ja saaristoliikenteen kehittämiseen valtakunnan tasolla siten, että esimerkiksi hallitusohjelmassa ja tulevassa valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa mainitut liikenteelliset- ja ympäristötavoitteet voidaan saavuttaa. Lisäksi julkisen henkilöliikenteen ja saaristoliikenteen järjestämisen pääperiaatteista on hyvä tehdä yhtenäisiä valtakunnallisia linjauksia, jotta liikennepalvelujen saatavuus on asiakkaille tasavertaista eri puolella maata. Ohjaustehtävään sisältyvän valvonnan osalta ELY-keskus kuitenkin toivoo, että valvonta olisi luonteeltaan sellaista, ettei se lisää ELY-keskusten tai Liikenne- ja viestintäviraston hallinnollista taakkaa, koska mainittuja joukko- ja saaristoliikennetehtäviä hoidetaan vähäisillä virkamiesresursseilla.

Johtaja Tuovi Päiviö

Saaristoliikenteen asiantuntija Jari Nieminen

Liitteet
Liite 1, asiantuntijakuulemisen esitysaineisto
Liite 2, ELY-keskusten liikenne- ja infrastruktuurivastuualueiden lausunto liikenne- ja viestintäministeriölle 10.9.2020

Tiedoksi
ELY-keskusten liikenne- ja infrastruktuurivastuualueiden johtajat

Tämä asiakirja KEHA/9345/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/9345/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Nieminen Jari 12.11.2020 10:51

Ratkaisija Päiviö Tuovi 12.11.2020 11:07

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen asiantuntijalausunto

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
13.11.2020 HE 202/2020 vp

Nieminen Jari

Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

- 154 §: Kannatamme esitystä, mutta ELY-keskuksissa on herännyt huoli siitä, että yhtiön vastuulle siirtyvät palvelut tulevat jatkossa maksullisiksi liikennepalveluita tuottaville toimivaltaisille viranomaisille. Tällä olisi negatiivisia vaikutuksia mm. julkisten varojen käyttöön.
- 165 §: Luonnosvaiheesta poiketen tarjoajien valintaa koskevaan pykälään ei ehdoteta muutoksia. HE:ssa todetaan, että tarpeellisten viittausten lisääminen muuhun lainsäädäntöön edellyttää laajempaa arviointia ja siten viivästyttäisi muiden muutosten käsittelyä. Asiaan palattaisiin myöhemmin.
  - Hankintayksiköt eivät voi toimia 2. mom. mukaisesti, koska tarpeellinen viittaus hankintalain 88 §:ään puuttuu. Tältä osin aiemmin ehdotetun 3. momentin lisääminen olisi tarpeellista.
  - 165 §:n 2 momenttia tulisi harkita muutettavaksi, koska tarvittavien viittausten puuttuessa momentin vaatimusta ei voida käytännössä täyttää

Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

- 181 § Palvelusopimusasetuksessa tarkoitetut tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset.
  - Ehdotetun muutoksen mukaan ainoastaan kunnan tai kuntayhtymän hankkima liikenne voi vähäisessä määrin ulottua sen varsinaisen toimivalta-alueen ulkopuolelle
  - Joukkoliikenteessä on nykisin entistä enemmän yhteysvälejä, esimerkiksi Oulu-Kemi-Rovaniemi, joissa liikenne ulottuu kahden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen alueelle
  - Ratkaisematta jää edelleen toimivaltakysymykset tilanteissa, kun joukkoliikennettä järjestetään usean kunnallisen tai seudullisen toimivaltaisen viranomaisen alueella
  - Toimivallan tarkempi määrittely em. Tilanteissa nähdään tarpeelliseksi

Laki Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

- Liikennevirasto vastasi vuoden 2018 loppuun asti ELY-keskusten toimialaohjauksesta kaikkien keskukselle annettujen liikennetehtävien osalta
- Liikennehallinnon virastouudistuksen jälkeen (1.1.2019 alkaen) joukkoliikenne-, yksityistie- ja saaristoliikenneasiat kuuluvat Liikenne- ja viestintäviraston toimialaan
- ELY-keskukset tarvitsevat vastaavaa toiminnan ja hankintojen ohjausta sekä erityisesti lainopillista tukea, jota Liikennevirasto aiemmin antoi. Näkemyksemme mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tulisi olla joukko- ja saaristoliikenneasioiden valtakunnallisesta ohjauksesta ja koordinaatiosta, yhteistyöstä sekä rahoituksen kohdentamisesta vastaava viranomainen
- Liikenne- ja viestintävirasto on katsonut, ettei sille ole säädetty vastaavaa ohjaus- ja tukitehtävää

Laki Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

- Kannatamme hallituksen esitystä ja pidämme tehtyjä täsmennyksiä erittäin tarpeellisina
  - HE:n perusteluissa on yksityiskohtaisesti kuvattu, mitä toimialaohjauksella tarkoitetaan. Kuvattu toimialaohjaus on juuri sellaista, mitä ELY-keskukset tarvitsevat. Samanaikaisesti todetaan, että muutos on tekninen eikä se tuo Liikenne- ja viestintävirastolle uusia tehtäviä
  - ELY-keskukset kuitenkin tarvitsevat enemmän ohjausta kuin ovat tähän mennessä saaneet. Näin ollen Liikenne- ja viestintäviraston resurssit tulisi varmistaa, jotta se voi suoriutua toimialaohjaustehtävästään
  - Valtakunnallinen ohjaus ja tuki sekä yhteiset linjaukset mahdollistavat sen, että liikennepalvelujen saatavuus on asiakkaille tasavertaista eri puolella maata. Se myös säästää julkisia varoja

Kiitos!

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausuntopyyntö VN/13058/2020

ELY-keskusten liikenne- ja infrastruktuurivastuualueiden yhteinen lausunto lakiluonnokseen liikenteen palveluista annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten liikenne- ja infrastruktuurivastuualueet pitävät esitettyjä muutoksia monelta osin sangen kannatettavina ja toteavat yhteisenä lausuntonaan seuraavaa:

Laki liikenteen palveluista

101 §

Saaristoliikenteestä vastaava viranomainen kannattaa ehdotettua muutosta, joka mahdollistaa aluksen päällikön toimimisen myös aluksen konepäällikkönä jatkossa myös yli 350 mutta alle 750 kW aluksissa, kun alukset ominaisuudet sen sallivat. Valtaosa saaristoliikenteen aluksista on pieniä, joissa jo nyt päällikkö toimii aluksen konepäällikkönä. Osassa aluksista konetehot sijoittuvat juuri tähän 350–750 kW väliin, ja alusten tekniset ratkaisut ovat sellaisia, että päällikkö voisi toimia myös konepäällikkönä. Laivanisännät eli saaristoliikenteen palveluntuottajat voisivat näissä tapauksissa hakea poikkeusta Liikenne- ja viestintävirastolta.

154 §

Muutoksessa tietojärjestelmän vastuu jäisi edelleen Liikenne- ja viestintävirastolle, mutta TMF tuottaisi, ylläpitäisi ja kehittäisi Liikkumispalvelukatalogia. TMF ei tarjoisi palveluita loppukäyttäjille, vaan tuottaisi palveluita loppukäyttäjäpalveluita tarjoaville toimijoille. Tässä yhteydessä tulee huomioida, etteivät liikennepalveluita tuottavat viranomaiset saa joutua maksamaan näistä palveluista, kun tietoja tarvitaan liikennepalveluiden valvontaan, seurantaan, palveluiden tuottamiseen tai tiedottamiseen.

162 §

Hankintalakiviittaus täsmentää ilmoitusmenettelyä.

165 §

Ehdotettu uusi 3 momentti antaa mahdollisuuden olla vaatimatta valitulta tarjoajalta ajantasaisia todistuksia ja selvityksiä hankintalain 80 §:ssä tarkoitettujen poissulkuperusteiden tutkimiseksi. Tämä selkiyttää hankintapro-

sessia, sillä rikosrekisterin otteen pyytäminen valitulta tarjoajalta on osoittautunut työlääksi. Tulee kuitenkin huomata, että voimassa oleva liikennepalvelulain 165 §:n 2 momentti edellyttää jo nyt hankintalain 80 §:ssä mainittuihin rikoksiin syyllistyneen liikenteenharjoittajan sulkemista pois tarjouskilpailussa. Tämä luo erikoisen tilanteen, jossa rikoksiin syyllistynyt liikenteenharjoittaja olisi aina suljettava pois tarjouskilpailussa, mutta pakollisten poissulkuperusteiden tarkistaminen olisi kuitenkin vapaaehtoista.

Vaikka hankintayksikkö päättäisikin hankintalain 88 §:n nojalla selvittää pakolliset poissulkuperusteet valitulta tarjoajalta, on kuitenkin epäselvää, voiko tarjoaja saada rikosrekisterin otetta poissulkuperusteiden tutkimiseksi. Rikosrekisterilain (770/1993) 6 b §:ssä säädetään rikosrekisterin otteen antamisesta julkisten hankintojen yhteydessä. Pykälässä on viittaus useisiin hankintasäädöksiin, mutta viittaus liikennepalvelulakiin tai palvelusopimusasetukseen puuttuu. Tämän vuoksi tulisi selvittää, onko rikosrekisterilakiin lisättävä viittaus jompaankumpaan edellä mainittuun säädökseen.

171 §

Pykälässä todetaan hallintolain mukaisesta päätösten tiedoksiannosta, mikä on yhtenäisyyden kannalta hyvä asia. Pykälässä aiemmin mainittu viittaus toimivaltaisen viranomaisen internet-sivuille oli epämääräinen.

173 a §

Uusi pykälä takaa palvelusopimusasetuksen mukaiset kiireelliset toimet poikkeusolojen hankinnoissa.

174 §

Pykälässä ELY-keskusta koskee Liikenne- ja viestintäviraston oikeus määrärahan kohdentamiseen entisen kiintiöinnin sijaan. Tämä täsmennys on hyvä, koska kohdentamiseen voidaan liittää enemmän ohjaamiselementtiä kuin mihin pelkkä kiintiöinti antoi mahdollisuuden. Korona-aikana tämä ohjaus ja kohdentaminen on erityisesti korostunut, joten lakimuutos on paikallaan.

179 §, 179a §

Liikenne- ja viestintäviraston tulee selvästi määrittää ja ilmoittaa, milloin ollaan normaaliolojen häiriötilanteessa ja muissa yhteiskunnan poikkeusoloissa, jolloin kuljetuspalveluiden tarjoajat voivat käyttää viiden päivän ilmoitusvelvollisuutta 60 päivän sijaan.

181 §

Pykälän mukaan kunnalliset ja seudulliset viranomaiset ovat toimivaltaisia sisäisessä liikenteessään, ja ELY-keskukset muussa liikenteessä. Kunnallisten ja seudullisten toimivaltaisten viranomaisten määrän kasvamisen ja toimialueiden laajenemisen myötä joukkoliikenteessä on entistä enemmän yhteysvälejä, joissa liikenne ulottuu kahden tai useamman toimivaltaisen

viranomaisen toimialueelle. Pykälää olisi syytä täsmentää tällaisissa tilanteissa mahdollisten toimivallanjakoon liittyvien ongelmien välttämiseksi. Toimivallan määrittelyssä tulisi myös huomioida se, kenellä on intressi hankkia liikennettä.

Seuraavassa on esimerkkejä yhteysväleistä, joilla toimivaltaa ei ole yksiselitteisesti määritelty.
-Oulu-Kemi-Rovaniemi: Liikenne kulkee kokonaisuudessaan kolmen kunnallisen tai seudullisen viranomaisen alueella (Oulun kaupunki, Meri-Lapin seudullinen kunnallinen joukkoliikenneviranomainen ja Rovaniemen kaupunki). Oulun kaupunki kuuluu Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan, jonka muulla alueella toimivaltainen viranomainen on Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus. Meri-Lapin kunnat sekä Rovaniemen kaupunki kuuluvat Lapin maakuntaan, jonka muulla alueella toimivaltainen viranomainen on Lapin ELY-keskus.

-Kalajoki-Kokkola: Liikenne kulkee Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Kokkolan kaupungin alueella. Kokkolan kaupunki kuuluu Keski-Pohjanmaan maakuntaan, jonka muulla alueella toimivaltainen viranomainen on Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus.

Muiden kuin toimivaltaisina viranomaisina toimivien kuntien oikeus hankia liikennettä hieman toisen kunnan puolelle tekee hankintamenettelystä joustavampaa ja mahdollistaa esimerkiksi kuntarajat ylittävän koululaisliikenteen hankinnan siirtämisen kuntien vastuulle.

Päijät-Hämeeseen liittyvä Iitti olisi toiminnallisesti järkevää liittää Lahden kaupungin viranomaiseen, mikä tulee huomioitavaksi myös tämän lain kirjauksissa.

Laki Liikenne- ja viestintävirastosta

Lain 2 §:ään ehdotetaan tehtäväksi tarkennus, jolla selkeytettäisiin viraston ohjausroolia ja käytettäisiin käsitettä toimialaohjaus. Täsmennys on erittäin kannatettava.

Olemme useassa lausunnossa todenneet, että Liikenne- ja viestintäviraston tulisi jatkossa olla julkisen henkilöliikenteen ja saariston liikenne- ja kuljetuspalveluiden valtakunnallisesta ohjauksesta ja koordinaatiosta, yhteistyöstä sekä rahoituksen kohdentamisesta vastaava viranomainen. Julkisen henkilöliikenteen osalta kyse on niiden ELY-keskusten, jotka ovat laissa liikenteen palveluista tarkoitettuja tieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia, toimialaohjauksesta ja saaristoliikenteen osalta Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimialaohjauksesta.

Liikennehallinnon virastouudistuksen yhteydessä julkisen henkilöliikenteen ja saaristoliikenteen ohjaustehtävät on poistettu keskusvirastojen tehtävistä lähes kokonaan. Maakunta- ja virastouudistuksen valmistelussa katsottiin, että kyseiset ELY-keskusten hoitamat tehtävät siirtyvät maakuntiin. Maa-

kunnat olisivat saaneet hyvin itsenäisesti päättää yleiskatteelliseksi muutetun määrärahan kohdentamisesta, erityisesti joukko- ja saaristoliikenteen osalta, ilman valtion ohjausta.

Laki Liikennevirastosta (862/2009) määritteli, että viraston tehtävänä on mm. vastata ELY-keskusten toiminnallisesta ohjauksesta toimialallaan. ELY-keskukset tarvitsevat edelleen vastaavaa toiminnan ja hankintojen ohjausta sekä erityisesti lainopillista tukea, jota Liikennevirasto aiemmin antoi. Valtion ei ole taloudellisesti ja toiminnallisesti kannattavaa hajauttaa ohjausta ja tukitehtäviä (säädökset, hankinnat ja järjestelmät) yhdeksälle eri ELY-keskukselle.

ELY-keskukset kaipaavat vahvempaa ohjausta joukkoliikenteen ja saaristoliikenteen kehittämiseen valtakunnan tasolla siten, että esimerkiksi hallitusohjelmassa ja tulevassa valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa mainitut liikenteelliset- ja ympäristötavoitteet voidaan saavuttaa. Lisäksi julkisen henkilöliikenteen ja saaristoliikenteen järjestämisen pääperiaatteista on hyvä tehdä yhtenäisiä valtakunnallisia linjauksia, jotta liikennepalvelujen saatavuus on asiakkaille tasavertaista eri puolella maata.

Esityksessä todetaan, että muutos on tekninen. ELY-keskukset tarvitsevat joukkoliikenne- ja saaristoliikenneasioissa selkeästi enemmän toimialaohjausta kuin ovat Liikenne- ja viestintävirastolta tähän mennessä saaneet. Mikäli kyse on resursseista, tulee Liikenne- ja viestintävirastolle osoittaa riittävät resurssit, jotta se voi toteuttaa laissa tarkoitettua ELY-keskusten toimialaohjaustehtävää.

ELY-keskusten liikenne- ja infrastruktuurivastuualueiden valtuuttamana:

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus,
liikenne- ja infrastruktuurivastuualue

Johtaja Tuovi Päiviö

Saaristoliikenteen asiantuntija Jari Nieminen

Jakelu Lausuntopalvelu.fi

Tiedoksi ELY-keskusten liikenne- ja infrastruktuurivastuualueiden johtajat